

משנה למנהל רשות המסים (בפועל)

ט' חשון תשע"ג
25 אוקטובר 2012

אל:
פקידי השומה
המעבידים הממוכנים ולשכות השירות

הנדון: תיקון 190 לפקודת מס הכנסה

1. כללי:

ביום 14/5/2012 פורסם ברשומות חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 190 והוראת שעה), התשע"ב-2012 (להלן – "התיקון").

התיקון קובע שורה נרחבת של שינויים בהוראות הפקודה הנוגעות למיסוי קצבאות ומענקים עקב פרישה, כפי שיפורט להלן.

תחולתו של התיקון הינה רטרואקטיבית מיום 1/1/2012 (להלן: "יום התחילה") אלא אם נאמר אחרת.

2. עיקרי התיקון:

א. תיקון סעיף 8(ג)(1) לפקודה – חלוקת הכנסה מ"הפרשי קצבה" ליותר משנה אחת

סעיף 8 לפקודה עוסק בחלוקת הכנסה ליותר משנה אחת. סעיף קטן (ג) של הסעיף האמור, מאפשר בפסקה (1) שבו, חלוקה של הכנסה מהפרשי שכר אשר התקבלה בשנת מס אחת, כך שתיוחס לשנים שבהן נוצרו הפרשי השכר, וזאת עד לתקופה של שש שנות מס המסתיימות בשנת המס שבה התקבלה ההכנסה. תכליתו של הסעיף היא לאפשר יצירת הקבלה בין מועד הפקת ההכנסה למועד הטלת המס. ההיגיון העומד בבסיס הסעיף האמור חל גם במקרים בהם קיימת לנישום הכנסה מהפרשי קצבה.

לאור האמור, תוקן סעיף 8(ג)(1) לפקודה כך שחלוקת ההכנסה לפי פסקה (1) כאמור תחול גם על הכנסה מהפרשי קצבה. במסגרת התיקון הוגדר המונח "קצבה" לעניין זה, כדלקמן:

1. קצבה בהסדר פנסיה תקציבית.
2. קצבת שאירים בהסדר פנסיה תקציבית.
3. קצבה מקופת גמל לקצבה.
4. קצבת שאירים מקופת גמל לקצבה.
5. קצבת אובדן כושר עבודה.

תחולתו של תיקון סעיף 8(ג)1 לפקודה הינה מיום 1/1/2011.

ב. תיקון סעיף 9(16) לפקודה – פטור על קצבאות שאירים

1. סעיף 9(16) לפקודה קובע פטור ממס בגין קצבת שאירים המשתלמת על פי חוק או על פי הסכם קיבוצי כשפסקאות (6) (קצבאות לנכי מלחמה) ו-1(16) (קצבאות נכות וזקנה מהביטוח הלאומי), של סעיף 9, אינן חלות לגביה, וזאת בסכום שאינו עולה על קצבה מזכה כהגדרתה בסעיף 9א לפקודה, ובלבד שאם מגיע פטור ממס גם לפי סעיפים 9א או 9ב לפקודה, יינתן הפטור הגבוה מבין השניים.
2. על פי נוסחו של הסעיף האמור לפני התיקון, הפטור לא חל בעת קבלת קצבת שאירים מקופת גמל לקצבה או תכנית ביטוח. פטור כאמור מוסדר במסגרת סעיף 9א לפקודה, ולפיו ניתן פטור בשיעור של 35% מהקצבה עד התקרה הקבועה בסעיף או פטור על הקצבה המוכרת.
3. כמו כן, ערב התיקון הפטור המוענק על קצבת שאירים מכוח סעיף 9א לפקודה הנו נמוך מן הפטור המעוגן בסעיף 9(16) לפקודה.
4. לאור האמור, התיקון מסדיר את הפטור על קצבאות שאירים במסגרת סעיף 9(16) לפקודה, כך שיינתן פטור על קצבאות שאירים עד לתקרת הקצבה המזכה (8,190 שקלים חדשים) גם כאשר משולמות הקצבאות מקופת גמל לקצבה או על פי תכנית ביטוח וכן באמצעות הסדר של פנסיה תקציבית. על קצבת שאירים הנובעת מתשלומים פטורים כהגדרתם בסעיף 9א, יינתן פטור מלא ללא הגבלה בתקרה.
5. עוד נקבעה בתיקון הגדרה למונח "שאיירים" כך שרק שאירים המוגדרים בסעיף ייהנו מהטבות המס שלפיו, בקבלת הקצבה.
6. במקביל לתיקון האמור, לסעיף 9(16) לפקודה, הוצאו מתחולת סעיף 9א לפקודה קצבאות השאיירים כך שהסעיף יסדיר מעתה זכאות לפטור רק למקבל הקצבה המקורי, על פי גיל או מצב גופני וכן הותאמו הוראות סעיף 9ב לפקודה שעניינו "פטור לקצבה אחרת".

ג. תיקון סעיף 9א לפקודה – פטור ממס על "קצבה מזכה" ו"קצבה מוכרת"

מבוא והגדרות

1. סעיף 9א לפקודה מסדיר את הנושא של הענקת פטור לקצבה המשתלמת מאת מעביד או קופת גמל ולקצבה המשתלמת על פי ביטוח מפני אבדן כושר עבודה.
הסעיף עוסק בשלושה נושאים:
 - פטור על קצבה מזכה ופטור על קצבה מוכרת.
 - השפעת משיכה של פיצויי פיטורין פטורים ממס על פטור קצבה מזכה (מוכר גם כ"נוסחת השילוב").
 - ניצול הפטורים על קצבאות כאמור בעת היוון.
2. כדי לעודד אנשים לבחור באפיקי החיסכון לקצבה על פני אפיקי חיסכון אחרים, התיקון מרחיב את מסגרת הטבות המס הניתנות בעת משיכת הכספים באפיק חיסכון זה, המעוגנות בסעיף 9א לפקודה.
3. בנוסף, לאור ביטול המסלול ההוני במסגרת תיקון מס' 3 לחוק הפיקוח על קופות גמל, הוגדל שיעור הפטור הניתן לקצבה המזכה, כך שהסכום ההוני שהופנה למקורות הקצבה יהא פטור במועד קבלת הקצבה.
4. סעיף קטן (א) של סעיף 9א לפקודה מגדיר את המונחים הנדרשים לסעיף ובכלל זה את המונחים "קצבה", "קצבה מוכרת" ו"קצבה מזכה".
5. על פי ההגדרות כנוסחן ערב התיקון מהווה ה"קצבה המוכרת" חלק מהקצבה לצורך חישוב הפטור על ה"קצבה המזכה". הנוסח ערב התיקון של ההגדרות "קצבה מוכרת" ו-"תשלומים פטורים" גרם לאי בהירות ולפרשנויות שונות שניתנו להם על ידי גופים שונים. כך, לא היה ברור אלו מהכספים שהפקיד היחיד במקביל למעבידו נחשבים כקצבה מוכרת אם בכלל, ובנוסף לא ניתן היה "לצבוע" את ההפקדות הנחשבות כתשלומים פטורים, לאור חוסר היכולת של היחיד להוכיח כי הכספים לא נהנו מהטבות מס. ההגדרות החדשות לאחר התיקון קובעות באופן ברור וודאי מהם התשלומים הפטורים.
6. במסגרת התיקון תוקנה הגדרת "קצבה" שלגביה חלות הוראות סעיף 9א לפקודה, ומועטה ממנה קצבת השאירים, זאת בשל הטיפול הנפרד לקצבת שאירים כאמור בסעיף 9(16) לפקודה, ולסעיף 2.ב. להנחיה זו.

7. הגדרת "קצבה מוכרת" בנוסחה לפני התיקון, כוללת בפועל גם כספים אשר נהנו מהטבת מס בעת הפקדתם, הן משום הקושי לזהות כספים שלא נהנו מהטבת מס לפי סעיף 47 לפקודה, המאפשר העברת ההטבה בין קרובים, והן משום שאינה מחריגה כספים אשר נהנו מהטבת המס המעוגנת בסעיף 45 לפקודה.
8. בעקבות התיקון, הגדרת "קצבה מוכרת" תוקנה כך שתכלול רק את אותו חלק מקצבה המשולמת על ידי קופת גמל לקצבה שאינה קרן ותיקה והנובע מתשלומים פטורים. לעניין זה מוגדרים 'התשלומים הפטורים' ככל אחד מאלה:
- א. סכומים ששולמו לקופת גמל לקצבה על ידי מעבידיו של העובד בעבורו על חשבון מרכיב תגמולי המעביד ואשר עולים על השיעור להפקדה כשהוא מוכפל במשכורתו של העובד או בסכום התקרה, לפי הנמוך.
 - ב. סכומים ששולמו לקופת גמל לקצבה על ידי העובד על חשבון מרכיב תגמולי העובד, העולים על השיעור המירבי להפקדה כשהוא מוכפל במשכורתו של העובד או בשכר הממוצע במשק, כנמוך מביניהם; לענין ס"ק א' ו-ב' לעיל 'שכר ממוצע במשק', 'שיעור להפקדה' ו'סכום התקרה' הנם כהגדרתם בסעיף 3(ה3) לפקודה (נכון להיום – שיעור להפקדת מעסיק - 7.5%; שיעור להפקדת עובד - 7%; סכום התקרה – ארבע פעמים שכר ממוצע במשק).
 - ג. סכומים שמקורם בכספי פיצויי פיטורין ששולם בגינם המס, או בהורשה של כספים שהיו בקופת גמל, שאותם ניתן היה בעבר (עד לתיקון מס' 3 לחוק הפיקוח על קופות גמל) להשאיר בקופת הגמל.
 - ד. סכומים שהופקדו לקופת גמל לקצבה ב"מעמד עצמאי", קרי, ללא תשלום מקביל מטעם מעביד, ואשר המפקיד לא היה זכאי בשל הפקדתם לזיכוי לפי סעיף 45 לפקודה או לניכוי לפי סעיף 47 לפקודה.
 - ה. התשלומים הפטורים כאמור בפסקאות (א) עד (ד), שהיו בקופת גמל של יחיד בעת שנפטר כאמור בסעיף 9א(ו) לפקודה.

סעיף 9א(ב) לפקודה – פטור ממס על קצבה מזכה

9. התיקון גם מגדיר "קצבה מזכה" מחדש כך שהיא תכלול את סך כל הקצבאות שמקבל יחיד למעט קצבה מוכרת, המטופלת בנפרד לפי הוראות סעיף 9א, כנוסחו לאחר התיקון. בנוסף הועבר סכום התקרה הקבוע כיום בהגדרה "קצבה מזכה" להגדרה נפרדת - "תקרת קצבה מזכה", כך ששיעור הפטור הקבוע בסעיף 9א(ב) המתוקן ייגזר מסכום התקרה ולא מסכום הקצבה בפועל (אם הוא נמוך מסכום התקרה) - כפי שנעשה לפני התיקון.

10. בתיקון הוספה גם ההגדרה "מכפיל המרה להון" – הוספת ההגדרה נדרשת לצורך תיאום וחישוב הפטור הניתן לקצבה או להיוון הקצבה לפי העניין, על פי מדד שנקבע על ידי שר האוצר. המכפיל נדרש לצורך חישוב הפטור המגיע בעת המרת הקצבה לסכום הוני (היוון הקצבה) ועל מנת שהפטור יהיה זהה בכל המרה כאמור, כפי שיפורט להלן.

11. כמו כן, לאור השינוי שנעשה בנוסחת השילוב, כפי שיפורט להלן, בוטלה הגדרת "מענק פטור".

12. בתיקון גם הוגדל שיעור הפטור הניתן ליחיד כאמור באופן מדורג במשך 13 שנים וזאת עד לפטור בשיעור של 67% מתקרת קצבה מזכה כהגדרתה בתיקון, וזאת בהתאם לשיעורים המפורטים להלן:

- בשנות המס 2012 עד 2015 סכום הפטור יהיה עד לסך השווה ל 43.5% מתקרת קצבה מזכה.

- בשנות המס 2016 עד 2019 סכום הפטור יהיה עד לסך השווה ל- 49% מתקרת קצבה מזכה;

- בשנות המס 2020 עד 2024 סכום הפטור יהיה עד לסך השווה ל- 52% מתקרת קצבה מזכה;

בשנת המס 2025 ואילך סכום הפטור יהיה עד לסך השווה ל-67% מתקרת קצבה מזכה.

סעיף 9א(ב1) לפקודה – פטור ממס על "קצבה מוכרת"

13. בנוסף וכפי שיפורט להלן, מעתה יינתן לקצבה מוכרת פטור מלא, שכן מקורה בסכומים אשר לא נהנו מהטבת מס בעת הפקדתם, ללא קשר לפטור הניתן לקצבה המזכה.

14. בשל הפרדה בין קצבה מזכה לקצבה מוכרת במנגנון הפטור, לאור השינויים בהגדרה של הקצבה המוכרת ומתן הפטור כאמור, ללא תלות בקצבה המזכה, הוספה לסעיף 9א(ב1) לפקודה חלופת הזכאות לקצבה מוכרת הנובעת מפרישה מוקדמת. משמע, הפטור ממס יינתן על מלוא הקצבה המוכרת, החל מהמועד שבו הגיע בעל הקצבה לגיל 60 או בעת פרישתו פרישה מוקדמת בשל נכות יציבה בדרגה של 75% או יותר שנקבעה לפי אחד מהחוקים המפורטים בסעיף 9(5) לפקודה.

סעיף 9א(ג) – נוסחת השילוב

15. השינוי העיקרי שנעשה בתיקון הינו תיקון הסעיפים 9א(ב) ו- 9א(ג) לפקודה, קרי שינוי המנגנון של נוסחת השילוב. מטרת סעיף 9א(ב) בנוסחו לפני התיקון, המקנה פטור של 35% מהקצבה המזכה, הינה להשוות בין מי שקיבל מענקי

- פרישה פטורים מכוח סעיף 9(א7) לפקודה, לבין מי שהכספים שנחסכו עבורו למטרה זו נותרו בקופת הגמל שלו עד למשיכתם כקצבה. לפיכך, הפטור הניתן מכוח סעיף 9(א) כפוף לכך, שהנישום לא קיבל מענקים פטורים בגין השנים שבשלהן משתלמת לו קצבה, ובמקרה שבו קיבל מענקים פטורים כאמור, הופחת סכום הפטור לו הוא זכאי בהתאם למנגנון חישוב הקבוע בסעיף קטן 9(א)ג, הידוע גם כ"נוסחת השילוב".
16. המנגנון הקבוע בסעיף 9(א)ג בנוסחו לפני התיקון הנו מורכב ביותר, ולפיכך, יצר חוסר וודאות בקרב נישומים, ובמקרים מסוימים הנוסחה הקבועה בו אף הביאה לתוצאה בלתי סבירה.
17. בנוסף, הולכת וגוברת השאיפה לעודד את החוסכים להותיר את הכספים שנתקבלו כמענק פרישה, בקופות הגמל לקצבה, לשם הבטחת רווחתם בעתיד.
18. לאור האמור, נקבע מנגנון חישוב חלופי אשר יהא פשוט ובהיר ובנוסף יעניק יתרון מובהק להותרת כספים שנחסכו לצורך מענקי פרישה בקופת הגמל עד לגיל הפרישה לצורך משיכתם כקצבה.
19. על פי המנגנון לאחר התיקון, הפטור לקצבה הקבוע בסעיף 9(א)ב, יושפע ממענקים פטורים שקיבל הנישום, כך שסכום הפטור לא יעלה על יתרת ההון הפטורה כהגדרתה בסעיף 9(א)ג.
20. לצורך חישוב הפטור לקצבה ליחיד שקיבל גם מענקים פטורים כאמור, יופחת מסכום הפטור לקצבה (בהתאם לפסקה (1)א) הכוונה לסכום השווה ל-67% מתקרת הקצבה המזכה כשהוא מוכפל במכפיל המרה להון) סכום המענקים הפטורים כשהוא ממודד ומוכפל במקדם.
21. המענקים הפטורים שיופחתו הם מענקים שקיבל יחיד בפטור ממס בעד 32 שנות עבודה לכל היותר, שקדמו לגיל הזכאות, אשר מוגדר כגיל הפרישה או הגיל שבו החל יחיד לקבל קצבה מזכה, כולה או חלקה, לפי המאוחר. כלומר, יחיד שיחל לקבל קצבה בגיל הפרישה (המוגדר כיום כגיל 67 לגבר ו-62 לאישה), או בגיל מאוחר יותר (אם עבד לאחר גיל הפרישה), לצורך חישוב הפטור לו הוא זכאי בשל קצבה כאמור, יובאו בחשבון מענקים שקיבל בשל 32 שנות עבודתו האחרונות.
22. יובהר, כי הואיל וההעדפה היא ליצור יתרון לקצבה על פני סכום הוני, יוכפל סכום המענקים כשהוא צמוד למדד המחירים לצרכן במקדם. המקדם חושב כך שמי שמשך פיצויי פיטורין בגין 32 שנות עבודה, ניצל את מלוא הפטור הנובע מ-35% מתקרת הקצבה המזכה. לפיכך כל שקל מהמענק שיימשך בפטור כשהוא מוכפל במקדם, ישפיע על הפטור לקצבה, כך שמשכיכה של מענקים פטורים בגובה הפטור המירבי הניתן להם בעד 32 שנות עבודה תאפס את הפטור לקצבה בשיעור 35%.

23. יתרת הפטור שנוספה במסגרת תיקון 190 לפקודה (8.5% בשנת 2012 וההולכת וגדלה עד 32% בשנת 2025) אינה מושפעת מנוסחת השילוב, דהיינו, גם אם נמשכו מענקים פטורים בסך המרבי האפשרי בגין 32 שנים – בשנת 2012 הפטור יעמוד על 8.5% מתקרת הקצבה המזכה.

24. סעיף 9א(ד) לפקודה בוטל בתיקון, שכן אין בו צורך לאור מנגנון החדש של נוסחת השילוב.

סעיף 9א(ה) – היוון קצבה

25. בהתאם לתיקונים שבוצעו, כמפורט לעיל, תוקן גם סעיף 9א(ה) לפקודה אשר עוסק במנגנון של היוון קצבה פטורה.

26. בנוסחו ערב התיקון, הקנה הסעיף פטור ממס בגין סכום המתקבל עקב היוון קצבה פטורה, וזאת עד לסכום שהיה מתקבל מהיוון 35% מהקצבה המזכה.

27. לאור השינויים בתיקון - לפיהם, יוגדלו בהדרגה שיעורי הפטור לקצבה, יינתן לכלל הנישומים פטור אחיד בסכום המהווה שיעור מסכום קבוע, ויינתן פטור מלא בגין הקצבה המוכרת - הותאם גם הסדר קבלת הפטור בעת היוון קצבה, כדלקמן:

הסכום המקסימאלי הפטור בהיוון הותאם לשיעורי הפטור המוגדלים לקצבה במסגרת התיקון. נקבע כי סכום המתקבל עקב היוון קצבאות פטורות, יהיה פטור ממס ובלבד שסך כל הסכום המהוון הפטור לא יעלה על 67% ממכפלת 8,190 שקלים חדשים במכפיל ההמרה להון.

28. מובהר, כי קביעת סכום מקסימאלי לפטור בהיוון, המתבסס על מקדם המרה אחיד, נועד להגשים אינטרסים של שוויון בין נישומים בעת היוון סכומי קצבה, ולמנוע שימוש לרעה באפיק ההשקעה של קופות הגמל לקצבה על ידי בעלי הון, לצורך הימנעות מתשלום מס אשר היה משולם על ידם באפיקי השקעה אחרים. לפיכך, פטור מלא בגין כספי קצבה מוכרת, לרבות בגין הרווחים שנצברו בגינם, יינתן רק בתנאי שהכספים יימשכו כקצבה.

29. עם זאת, על מנת לעודד אנשים להשקיע כספים בקופות הגמל לקצבה ללא חשש מכפל מס במקרה של משיכה הונית, נקבע כי על אף הוראות סעיף 121 לפקודה, על סכום שהתקבל עקב היוון סכום הנובע מתשלומים פטורים, אשר אינו פטור, יוטל מס רק בגין מרכיב הרווח בחלק היחסי בשיעור של 15%. לעניין זה - "החלק היחסי" מוגדר כתוצאה המתקבלת מחלוקת הסכום המהוון שאינו פטור לפי סעיף 9א(ה)(1) לפקודה בסכום המתקבל מהיוון מלוא הקצבה המוכרת במועד ההיוון. לעניין זה, "מרכיב הרווח בחלק היחסי" מוגדר כתוצאה המתקבלת מהכפלת החלק היחסי ברווח, ו"רווח" מוגדר כהפרש

שבין סך כל התשלומים הפטורים שהופקדו בקופת הגמל לסכום המתקבל מהיוון מלוא הקצבה המוכרת במועד ההיוון.

30. שיעורי הפטור לעניין הסכום המקסימאלי הפטור נקבעו בהוראות שעה לשנים 2011-2024 באופן מדורג בהתאם לשיעורי הפטור המדורגים על הקצבה המזכה; בשנת המס 2012 יעמוד שיעור הפטור על 43.5%.

31. יודגש כי בקשה לקבלת פטור על סכום מהוון תוגש לא יאוחר מ 90 ימים מהמועד שבו פנה לבקש פטור על הקצבה המזכה.

32. עוד יודגש, כי על פי הוראות החוק לפיקוח על קופות גמל, לא ניתן להוון לתחלת חיים קצבה הקטנה מהקצבה המזערית. לפיכך, היוון כאמור יעשה באישורו של פקיד השומה בלבד ולאחר פנייה כאמור.

תחולה והוראות מעבר לסעיף 9א לפקודה

33. הוראות סעיף 9א(ג) לפקודה, כנוסחו בתיקון, העוסקות במענקים פטורים ובהשפעתם על הפטור לקצבה ("נוסחת השילוב") יחולו רק על מי שביום התחילה של תיקון זה, או אחריו, הגיע לגיל הזכאות כהגדרתו בסעיף האמור, קרי גיל פרישה, או הגיל שבו החל יחיד לקבל קצבה מזכה, כולה או חלקה, לפי המאוחר. לגבי מי שהגיע לגיל הזכאות כהגדרתו בתיקון זה לפני יום התחילה, יחול סעיף 9א(ג) כנוסחו לפני התיקון. ותחול הגדרת "מענק פטור" כהגדרתו בסעיף 9א(א) לפקודה כנוסחו לפני התיקון.

34. עוד נקבע בהוראות המעבר כי אדם שטרם הגיע לגיל הזכאות ערב יום התחילה, וקיבל מענק פטור, כהגדרתו בסעיף 9א(א) לפקודה כנוסחו לפני תיקון זה, לפני יום התחילה של תיקון זה, שהיה בא בחשבון לצורך חישוב נוסחת השילוב טרם תיקונה, תחול עליו נוסחת השילוב החדשה אלא אם כן בחר, בהודעה לפקיד שומה שהגיש בתוך 90 ימים מיום שיגיע לגיל הזכאות, כי לעניין חישוב הפחתת סכום הפטור החודשי של הקצבה יחולו עליו הוראות סעיף 9א(ג) לפקודה וההגדרה "מענק פטור" שבסעיף 9א(א) לפקודה, כנוסחם ערב יום התחילה, וזאת הן לגבי המענק האמור והן לגבי מענקים נוספים שקיבל לפני יום התחילה או שיקבל לאחרי.

35. בנוסף, נקבע כי אדם שטרם הגיע לגיל הזכאות ערב יום התחילה, וקיבל מענק פטור, כהגדרתו בסעיף 9א(א) לפקודה כנוסחו לפני תיקון זה, לפני יום התחילה של תיקון זה, שלא היה בא בחשבון לצורך חישוב נוסחת השילוב טרם תיקונה בהצעה זו, לא יובא המענק האמור בחשבון לעניין יישום נוסחת השילוב החדשה.

ד. תיקון סעיף 87 לפקודה – משיכה שלא כדין

כי על פי הוראות סעיף זה משיכה של כספים שיועדו לקצבה שלא בדרך של קצבה, לרבות היוון קצבה, הינה משיכה שלא כדין וחלות עליה הוראות סעיף 87 הקובעות שיעור מס מזערי של 35%. משיכה של כספים שיועדו לקצבה בדרך של היוון קצבה על פי הקבוע בסעיף 9א לפקודה ימוסו בשיעור המס כאמור בסעיף 121 לפקודה, בפטור או בשיעור של 15% על הרווח הנומינלי, לפי העניין.

3. הוראות לפעולה

א. יחיד שהגיע לגיל הזכאות לפני יום 1.1.2012

על נישום כאמור יחולו הוראות החוק כנוסחו לפני התיקון, בכפוף לאמור להלן:

1. חישוב הפטור המגיע לקצבה למי שבחר לפגוע בפטור של המענקים עפ"י סעיף 9א(ג) לפקודה כנוסחו לפני התיקון (להלן – "נוסחת השילוב הישנה"):
במקרה כאמור הנישום היה זכאי לפטור של 35% מקצבתו המזכה (סכום הקצבה אך לא יותר מהתקרה שנקבעה בסעיף). החל מיום 1.1.12 הפטור שיוענק לנישום כאמור יהיה בשיעור של 43.5% (השיעור יעודכן בשנים הבאות בהתאם להוראת השעה) מתקרת הקצבה המזכה, קרי $3,563 \text{ ₪} = 43.5\% \times 8,190$ (במונחי שנת מס 2012). הפטור לא יעלה על סכום הקצבה המזכה.
2. חישוב הפטור המגיע לקצבה למי שבחר לפגוע בפטור של הקצבה עפ"י נוסחת השילוב הישנה. במקרה כאמור הנישום היה זכאי לפטור בשיעור של $X\%$ מקצבתו המזכה כאשר $X\%$ היה קטן מ- 35%. החל מיום 1.1.12 הפטור שיוענק לנישום כאמור יחושב כדלקמן:
הסכום הפטור מהקצבה החודשית .. $= 8,190 * (8.5\% + X\%)$. הפטור לא יעלה על סכום הקצבה החודשית. שיעור הפטור ($X\%$) ייבדק מידי שנה בהתאם לנוסחת השילוב הישנה.
אם הנישום מקבל קצבה ממספר משלמים, עליו לפנות למשרד השומה לעריכת תיאום מס. המשלם יפעל בהתאם להוראות פקיד השומה.

ב. יחיד שהגיע לגיל הזכאות לאחר פרסום הנחיה זו

הוראות התיקון חלות מיום פרסום החוק ברשומות (14.5.2012). אולם, לאור מורכבות התיקון החליטה הנהלת הרשות לדחות את יישום הפעלת התיקון עד לאחר פרסום הנחיות אלו.

1. יחיד המקבל קצבה יחידה אשר לא היווון קצבה ולא משך מענקים פטורים- במקרה זה אין פגיעה בפטור של הקצבה והוא יעמוד על 43.5% (השיעור יגדל החל משנת המס 2016 כמפורט לעיל מתקרת הקצבה המזכה (8,190 ש"ח בשנת המס 2012) אך לא יותר מסכום הקצבה.

2. יחיד המקבל קצבה יחידה אשר משך מענקים פטורים ו/או מבקש להוון חלק מקצבתו (ולקבל פטור בגין ההיוון) - במקרה כאמור, משלם אינו רשאי להעניק לנישום פטור עפ"י סעיף 9א לפקודה בגין קצבתו. נישום אשר זכאי לפטור בגין הקצבה ומבקש לממש את זכאותו, יופנה למשרד השומה באיזור מגוריו תוך המצאת המסמכים הבאים:

א. טופסי 161 מכל מעבידיו אשר שילמו לו מענקים ב- 15 השנים שקדמו למועד קבלת קצבה לראשונה.

ב. אישור ממשלם הקצבה על גובה קצבתו ו/או על יתרת הצבירה בקופת הגמל.

3. יחיד המקבל קצבה ממספר משלמים יפנה למשרד השומה באיזור מגוריו וימציא את המסמכים כמפורט בסעיף (ב) לעיל.

ג. יחיד שהגיע לגיל הזכאות מיום 1.1.2012 ועד למועד פרסום הנחיה זו

עפ"י הוראות המעבר בחוק ובכפוף לאורכה שניתנה ע"י רשות המיסים יחיד כאמור יכול לבחור אם יחולו עליו הנחיות כמפורט בסעיפים 3(א) או 3(ב) לעיל, לפי בחירתו. בחירה כאמור הינה סופית והנישום אינו רשאי לחזור בו מבחירתו.

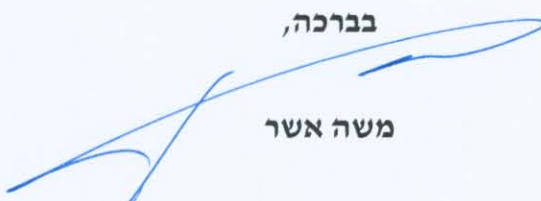
4. הבהרות נוספות

- להלן יובאו הבהרות לאור השאלות שהופנו אלינו ע"י משלמים ולשכות שרות:
- חישוב הסכומים הפטורים כהון או כקצבה נקבעים בגיל הזכאות ואינם ניתנים לשינוי מעבר לתשעים ימים מיום הבחירה.
- כל היוון קצבה שיבוצע לאחר תום 90 ימים מיום שבו ניתן לנישום לראשונה פטור על הקצבה המזכה, ובלבד שההיוון אינו בניגוד לסעיף 23 לחוק הפיקוח

על השירותים הפיננסיים (קופת גמל), התשס"ה – 2005, יחושב לגביו הפטור לפי יתרת ההון הפטורה אשר נותרה לאחר משיכות אחרות שבוצעו.

- בהתאם לנוסחת השילוב החדשה הנתונים המשמשים לחישוב הפטורים כהון או כקצבה יומצאו לפקיד השומה פעם אחת בלבד במועד ההגעה לגיל הזכאות.
- יש לשים לב לכך ששיעור הפטור באישורים הישנים התייחס לשיעור פטור מגובה הקצבה (עד גובה קצבה מזכה), ואילו באישורים החדשים שיעור הפטור הוא מקצבה מזכה.
- על המעבידים (המשלמים) לנכות מס במקור בהתאם לאמור בהנחיה, לרבות תיקון רטרואקטיבי ככל שיידרש בעקבות עדכון גובה הפטור.
- שאילתא IS 97 ערוכה להוצאת אישורים בנושא המענקים בעוד שתיאום המס לקצבאות יבוצע במערכת תיאומי המס (IMAS). בנושא זה תפורסם הנחיה נפרדת.

בברכה,
משה אשר

העתקים:

מר דורון ארבלי, מנהל רשות המיסים
מר אהרון אליהו- סמנכ"ל בכיר לעניינים מקצועיים
מר אורי קלינר, עו"ד (רו"ח) – היועץ המשפטי לרשות המיסים
מר ישעיה בנימין – מנהל שע"מ
גב' רחל חי-עזרא – מנהלת חטיבת השומה, שע"מ
מר פואד ג'ודום- מנהל תחום בכיר (שומה-פרט)
מר יעקב כהן- מנהל תחום בכיר קופות גמל
מר צור גינת-מנהל תחום (קופות גמל)
מר ברוך משולם, עו"ד- עוזר ראשי מחלקה משפטית